

Državni svetnik
Janko Požežnik

Ljubljana, 4. 12. 2014

Gospod
Mitja Bervar
Predsednik
Državnega sveta

Zadeva: Vprašanje Vladi Republike Slovenije v zvezi s problematiko plačil odškodnin na podlagi 72. člena Zakona o denacionalizaciji

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) predlagam, da se Vladi Republike Slovenije postavi naslednje vprašanje:

Ali se načrtuje ustanovitev sklada ali drugi finančni viri, iz katerih bi se financirale odškodnine iz denacionalizacijskih postopkov na podlagi 72. člena Zakona o denacionalizaciji (ZDen), ki nastanejo zaradi dolgotrajnosti postopkov in predstavljajo za občine nesorazmerno visoko finančno breme?

Obrazložitev:

V skladu z 72. členom ZDen imajo upravičenci do vrnjenega nepremičnega premoženja pravico, da uveljavijo odškodnino od zavezanca za vračilo teh nepremičnin, za čas od uveljavitve zakona do pravnomočne odločitve o vrnitvi premoženja.

Zaradi dolgotrajnosti denacionalizacijskih postopkov pred državnimi organi (denacionalizacijski postopki vračanja premoženja trajajo tudi več let) prihaja do visokih odškodninskih zahtevkov. Višina odškodnine je med drugim odvisna tudi od dolžine denacionalizacijskega postopka, ki jih vodi država oziroma upravne enote. Lokalne skupnosti na hitrost postopkov ne morejo vplivati, vendar po končanih postopkih nosijo celotno finančno breme teh postopkov.

Kot primer izpostavljam Občino Žalec, ki je do sedaj sodelovala v dveh dolgotrajnih denacionalizacijskih postopkih, od katerih je eden že končan in v katerem je občina že plačala dosojeno odškodnino, drugi postopek pa še vedno teče, zahtevana višina odškodnine pa je približno 2.600.000,00 evrov. Občina Žalec kot zavezanec za vračilo denacionalizacijskega postopka ni ovirala, ampak je aktivno sodelovala, s ciljem, da se postopek čim hitreje zaključi. Ne glede na to postopek traja že več kot 10 let, zaradi česar je tudi podan enormen zahtevek za odškodnino.

V prvem primeru, ko je Občina Žalec odškodnino že plačala, je zoper državo vložila tudi zahtevek za povrnitev odškodnine, vendar se država temu upira, sodni postopek pa še ni končan. Kot argument za nepripravljenost za sosporništvo oziroma povrnitev

plačane odškodnine občini le navaja, da mora biti v odnosu do trajanja postopka oziroma zavlačevanja podan naklep, kar pa je povsem nevzdržen argument. Vsekakor gre v prenekaterih denacionalizacijskih za odločanje v nerazumno dolgih rokih, katerih posledice trenutno nosijo izključno občine, ki na sam potek postopkov nimajo vpliva, predvsem na njihovo dolgotrajnost. Takšna ureditev je krivična do občin, o čemer obstajajo tudi številne strokovne razprave, npr. članek v Pravni praksi št. 39 iz leta 2013.

Predlaga se, da se zadeva preuči in v korist občin določi, da v podobnih primerih država prevzame plačilo vsaj dela prisojene odškodnine, in sicer del, ki predstavlja kršitev določb Zakona o denacionalizaciji, ki za odločanje o denacionalizacijskih zahtevkih določa enoletni rok za odločbo na prvi stopnji.

Država pri pripravi in implementaciji zakonodaje na področju denacionalizacije ni predvidela vseh zapletov, zaradi katerih se postopki vlečejo leta in celo desetletja. Končno breme je naložila tistim, ki morajo premoženje vračati, pri čemer pa ti ne vodijo postopkov niti ne morejo vplivati na njihovo hitrost. S stališča lokalnih skupnosti, kot kaže primer Občine Žalca, to lahko vodi tudi v neposredno ogrožanje izvajanja osnovnih nalog iz izvirne pristojnosti občin. Kaj naj torej stori občina, ki nima predvidenih rezervnih sredstev za končanje denacionalizacijskih postopkov? Ali naj preneha financirati in izvajati osnovne dejavnosti ali naj najame kredit?

Država, ki je pripravila zakonodajo in jo tudi izvaja, bi morala prevzeti svoj del odgovornosti in za potrebe izplačila odškodnin ustanoviti sklad ali kako drugače priskočiti na pomoč lokalnim skupnostim, ki so obremenjene z nesorazmerno visokimi odškodninami iz denacionalizacijskih postopkov.

Državni svetnik
Janko Požežnik, l.r.